

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין אלביט מערכות אלקטרו-אופטיקה אלאופ בע"מ לבין סיון טכנולוגיות מתקדמות בע"מ

1. פתח דבר

מונחת בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שבין אלביט מערכות אלקטרו-אופטיקה אלאופ בע"מ (להלן: "אלאופ") לבין סיון טכנולוגיות מתקדמות בע"מ (להלן: "סיון").

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי אין בכבילות כדי לפגוע פגיעה של ממש בשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים מצטברים אלו, אשר ינומקו בהמשך, מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק.

2. ההסדר, הרקע להתקשרות בו והצדדים לו

אלאופ היא חברה פרטית בבעלות מלאה של אלביט מערכות בע"מ (להלן: "אלביט"). אלאופ עוסקת בין היתר בפיתוח, ייצור, שיווק ושדרוג של מערכות אלקטרואופטיות, המיועדות בעיקר לתחום הצבאי, ובכלל זה היא עוסקת גם בפיתוח לייזרים רבי עוצמה, שהספקם עולה על 300 וואט (להלן: "לר"ע"). אלביט היא חברה ציבורית ורב לאומית המוחזקת על-ידי משפחת פדרמן באמצעות מפעלי פדרמן בע"מ (כ-46%) ועוסקת בפיתוח, ייצור ומכירה של מערכות ומוצרים מוטסים, ימיים ויבשתיים המיועדים בעיקר לתחום הביטחוני.

סיון היא חברה פרטית המוחזקת על-ידי ד"ר אייל שקל (כ-78%), ד"ר מאיר בראל (כ-19%) ומר אילן גולדשטיין (כ-2.5%). סיון מפתחת לייזרים בכלל, ולר"ע בפרט, לשימושים אזרחיים בעיקר, בין היתר לשם עיבוד חומרים וסימונם. בין היתר, עוסקת סיון גם במו"פ בתחום זה עבור משרד הביטחון.

עובר להסדר, אלאופ עסקה בפיתוח לר"ע בהתבסס על טכנולוגיה של חיבור שאינו קוהרנטי. סיון לעומת זאת, התמקדה בפיתוח לר"ע בהתבסס על טכנולוגיה של חיבור קוהרנטי. לכל אחת מהטכנולוגיות יתרונות וחסרונות. כך, למשל, קרן לר"ע שמתקבלת מחיבור שאינו קוהרנטי מאופיינת בעוצמה גבוהה יותר מקרן לר"ע שמתקבלת מחיבור קוהרנטי, אך טווח פעולתה קצר יותר.

עתה מבקשים הצדדים לשתף פעולה במו"פ שמטרתו לבחון אפשרות ליהנות מהיתרונות של כל טכנולוגיה על ידי שילובן, וכן שיווק המוצרים פרי המו"פ, ככל שיעלה יפה.

להסדר נלווית כבילת אי תחרות הדדית, לפיה סיון לא תעסוק במוצרי לר"ע לשימושים צבאיים ואלאופ לא תתחרה במוצרי לר"ע של סיון לשימושים אזרחיים (ובכלל זה מוצרי לר"ע של סיון שלא פותחו במסגרת שיתוף הפעולה). בהקשר זה הצדדים יעניקו זה לזה רישיונות בלעדיים לשימוש בקניין הרוחני שלהם,¹ לשימוש בתחום שיוחד לכל אחד מהם (האזרחי או הצבאי, לפי העניין). מהתחייבותה של סיון מותרות פעילויות המו"פ המבוצעות על ידי עבד משהב"ט, ופעולות נוספות הנוגעות להתקשרויות בין ממשלת ישראל לממשלות זרות הקשורות לתחום הלר"ע, ככל שתהיינה התקשרויות כאמור.

כמו כן, הצדדים מבקשים פטור לתניית אי שידול עובדים עד חלוף 24 חודשים מסיום המו"פ ולתניית לקוח מועדף לגבי מוצרי לר"ע אזרחיים שיפותחו במסגרת שיתוף הפעולה שסיון תמכור לאלאופ לשם שיווקם לאחר התאמתם לשימוש צבאי.

3. ניתוח תחרותי

עניינו של ההסדר בשיתוף פעולה בביצוע מו"פ בתחום הלר"ע, במסגרתו כל צד צפוי להיחשף לידע טכנולוגי רגיש שבידי הצד האחר, ובמאמץ משותף לייצור ושיווק של מוצרים פרי המו"פ. בנסיבות אלה, כבילת אי התחרות ההדדית נועדה לצמצם את הסיכון שמא הידע שהעביר צד אחד להסדר ישמש את הצד השני למטרות שהן זרות לשיתוף הפעולה, ולתמרץ את הצדדים להשקיע מהונם וממרחם בשיתוף הפעולה מושא ההסדר.

סיון התמקדה עד כה בטכנולוגיית לר"ע בחיבור קוהרנטי ובשימושים אזרחיים של לר"ע. אלאופ לעומת זאת התמקדה בטכנולוגיית לר"ע בחיבור שאינו קוהרנטי לשימושים צבאיים, הדורשים הקשחה של המערכת לשם עמידותה בתנאי שטח קשים. לאור הבדלים אלה, החפיפה בין הפעילויות הנוכחיות של הצדדים מוגבלת רק לפעילויות מו"פ.

החששות המרכזיים בנסיבות העניין נוגעים אם כן למניעת תחרות פוטנציאלית מצדה של אלאופ בתחום הלר"ע לשימושים אזרחיים, וממניעת תחרות פוטנציאלית מצידה של סיון בתחום הלר"ע לשימושים צבאיים. החשש הנוגע לתחרות בתחום האזרחי מופג בשל שלוש סיבות. ראשית, ישנו מספר לא קטן של חברות מחו"ל המוכרות בישראל מוצרי לר"ע, וישנן אף חברות ישראליות המייצרות או בעלות פוטנציאל לייצר מוצרי לר"ע. שנית, התחייבותה של אלאופ אינה חלה על שיווק מוצרים בתחום האזרחי, ככל שאלה אינם מתחרים במוצרים של סיון. לבסוף, ממילא אלאופ אינה נחזית להיות מתחרה פוטנציאלית באף אחד מתחומי הלר"ע האזרחיים, וזאת בשל מיקודה בתחום הצבאי.

גם החששות הנוגעים לפגיעה בתחרות בתחום הצבאי מופגים. ראשית, משרד הביטחון – הלקוח המקומי הסופי היחיד של לר"ע המיועד לשימוש צבאי, הביע תמיכה עקרונית בהסכם. זאת ועוד,

¹ הרישיון שאלאופ מעניקה לסיון מתייחס לפיתוחים שאלאופ עשתה על גבי הקניין הרוחני שרישיון לו קיבלה מסיון, וכן לקניין רוחני שאלאופ מצאה כי יתרום למו"פ מושא ההסדר.

למשרד הביטחון תוקנה בעלות (משותפת או מלאה) בקניין הרוחני פרי המו"פ. נזכיר כי ההסדר אינו מגביל את פעילות המו"פ שסיון מבצעת עבור משהב"ט ומאפשר לה לקחת חלק מסוים בהתקשרויות בין-ממשלתיות. בנסיבות אלה, שוכנעתי כי אין בכבילה כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בתחום הלר"ע לשימושים צבאיים.

כאמור, בשל מאמצי השיווק שאלאופ תבצע, סיון מתחייבת לאפשר לאלאופ ליהנות מתנאים מועדפים ברכישת מוצרי לר"ע מושא שיתוף הפעולה שצפויים להיות מיוצרים על ידי סיון, וזאת לשם התאמתם לשימוש צבאי ושיווקם ללקוחות על ידי אלאופ. כבילה זו נחוצה לשמירה על יציבות שיתוף הפעולה ולמימוש מטרותיו, ולא נמצא כי היא מעלה חששות לפגיעה משמעותית בתחרות. הוא הדין באשר לכבילה שעניינה אי שידול עובדי הצד האחר. גם כבילה זאת, אשר תכליתה לצמצם את הסיכון לפגיעה הנובעת מנטישה של עובדים לטובת הצד השני להסדר, דרושה לשמירה על יציבות שיתוף הפעולה ואינה מעלה חששות לפגיעה של ממש בתחרות. בנסיבות אלה, אין מניעה לפטור גם את הכבילות האלה.

על-פי המידע שנמסר לנו מאת הצדדים, הכבילות שעניינן אי תחרות הדדית יכולות היו לחסות תחת כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים), תשס"ו-2006 (להלן: "פטור הסוג"), לו ההסכם היה תחום לתקופות הקבועות בפטור הסוג. בשל חדשנותו של תחום הלר"ע בכלל ושל המו"פ מושא ההסדר בפרט, ומאחר שלא ברור כעת אילו מוצרים יכולים להתבסס על הטכנולוגיה שעשויה להתפתח ומה משך הפיתוח של מוצרים אלה, נדרשת תקופת שיתוף פעולה העולה על התקופה המנויה בפטור הסוג. מסיבה זאת ראיתי לנכון לקבוע את תקופת הפטור לכבילות אי התחרות, להוראות הנוגעות להענקת רישיונות בלעדיים ולכבילות הלקוח המועדף למשך קיום הסכם שיתוף הפעולה במתכונתו הנוכחית.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור לכבילות אי התחרות, להוראות הנוגעות להענקת רישיונות בלעדיים ולכבילות הלקוח המועדף, למשך קיום הסכם שיתוף הפעולה במתכונתו הנוכחית, ואת הפטור לכבילות אי השידול לתקופה שהתבקשה על ידי הצדדים, קרי, עד חלוף 24 חודשים לאחר תום המו"פ כאמור בהסכם.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

מיכל הלפרין
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ח אדר ב, התשע"ו
07 באפריל, 2016